

влада нерозривно пов'язана з політикою, що проводиться в державі. Прийняття Закону України «Про судову систему та статус суддів» та численні редакції цього закону відіграли позитивну роль як у визначенні основних напрямів реформування судів, так і в позначенні ряду проблем, без вирішення яких неможливо становлення незалежної судової влади. Особлива роль суду як органу судової влади в сучасній демократичній державі, зумовлює, перш за все, високі вимоги до осіб, яким довіряється здійснення судової влади. У сучасному національному законодавстві значна увага приділяється забезпеченню правових гарантій належного здійснення суддею своїх повноважень, і, в першу чергу, забезпечення незалежності суддів. Ефективність роботи судів по забезпеченню законності і правопорядку, охорони конституційного ладу та захисту прав і законних інтересів суб'єктів права багато в чому визначається тим положенням, яке судді займають у суспільстві

Список використаних джерел

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30 – Ст. 141.
2. Сердюк В. О. Проблеми реалізації судово-правової реформи в Україні (1991 – 2004 р.р.) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / В. О. Сердюк. – К., 2007. – 20 с.
3. Романюк Я. Реформування судової влади в Україні. Інтерв'ю Голови Верховного Суду України Ярослава Романюка – головному редакторові журналу «Право України» Олександрові Святоцькому / Я. Романюк, О. Святоцький // Право України. – 2014. – № 11. – С. 14 – 73.

Мирослав ТРЕЩОВ

д. держ. упр., аналітик

ГО «Українська експертна фундація»

ДОСВІД МОНЕТАРНОЇ І БЮДЖЕТНО-ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС ДЛЯ УКРАЇНИ ЩОДО ПОДОЛАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ НАСЛІДКІВ ПАНДЕМІЇ

Міжнародна спільнота все частіше заявляє про початок новітньої рецесії світової економіки, спричиненої у тому числі вірусною пандемією Covid-19, яка розпочалася в кінці грудня 2019 р. з появи випадків пневмонії невідомого походження в м. Ухань, Китай.

Очікується, що втрати світової економіки протягом 2020 – 2021 рр. можуть становити понад 5 трлн дол. США, перевищивши втрати від пандемії SARS 2002 – 2004 рр. На думку аналітиків JPMorgan Chase & Co світ, поринає в найглибшу рецесію з 1930-х рр. (часів «Великої депресії») після того, як уряди країн змушені застосовувати

обмежуючі заходи щодо роботи підприємств у рамках карантину [8].

Почавши з локального впливу на китайські фондові біржі пандемія Covid-19 з кінця січня 2020 р. розпочала тиск на індекс FTSE 100 і європейські біржі [5]. Своєю чергою світові фондові ринки впали вкінці лютого через значний приріст випадків зараження вірусом за межами Китаю. Різні фондові індекси США, включаючи NASDAQ-100, S&P 500 та Dow Jones Industrial Average, продемонстрували найстрімкіше падіння з 2008 р. При цьому індекс Dow Jones Industrial Average впаў на 1191 пункт, що є найбільшим одноденним падінням після фінансової кризи 2007–2008 рр. [6]. Усі три індекси завершили останній тиждень лютого 2020 р. зі зниженням більш, ніж на 10%.

Президент Європейського центрального банку К. Лагард переконана, що кожен місяць блокування економічної діяльності призводить до падіння обсягів виробництва в зоні ЄС на 2–3%. Хоча і прогнозується, що падіння носитиме короткостроковий характер, але варто висловити думку, що навіть за умови застосування комплексів ефективних антиреційних політик знадобиться значний час для подолання негативних економічних наслідків, а відновлення економік триватиме щонайменше до 2022 р. Додамо, що міжнародна рейтингова агенція Fitch очікує скорочення глобальної економічної активності на 1,9 % у 2020 р. та зазначають, що розроблений ними базовий прогноз до кінця 2021 р. не передбачає досягнення обсягів ВВП країн ЄС до рівнів, які склалися до початку пандемії.

Розглянемо досвід боротьби ЄС з економічними наслідками пандемії, передусім шляхом застосування заходів зі зниження рівня безробіття та підтримки платників податків, обсяги доходів яких скоротилися через уповільнення економічної активності, введення обмежувальних заходів та часткове закриття кордонів, що призвело до істотного збільшення цін на імпортні товари (продукти харчування, ліки, засоби гігієни та інші предмети першої необхідності тощо).

Насамперед, слід зауважити, що країни ЄС зробили висновки щодо підтримки національної безпеки, консолідувавши внутрішню і зовнішню політику в питаннях митного контролю, перевезень, харчового і медикаментозного забезпечення та відмовились від спекуляцій навколо проблем пов'язаних з пандемією. Так, в рамках коригування монетарної політики Європейський центральний банк виділить 750 млрд євро за тимчасовою Програмою купівель у зв'язку з пандемією цінних паперів державного і приватного сектору (Pandemic Emergency Purchase Programme [7]) задля протидії серйозним ризикам трансмісійного механізму грошово-кредитної політики та протидії викликам для Єврозони. При цьому обсяг зазначених купівель цінних паперів становитиме 6 % від ВВП країн-членів ЄС. Загальний плановий обсяг купівлі облігацій Європейським центральним банком на 2020 р. зросте до 1,1 трлн євро. Банк декларує

необхідність мобілізації всього потенціалу доступних інструментів в межах повноважень.

В рамках змін до бюджетно-фіскальної політики міністри фінансів країн ЄС узгодили пакет економічних заходів на суму 540 млрд євро для підтримки економіки Єврозони [3]. Угоду досягнуто після того, як Німеччина і Франція подолали опозицію з боку Нідерландів щодо створення економічних умов надзвичайного кредиту для урядів країн, що зазнають наслідків пандемії. Кошти будуть розподілені таким чином: – 100 млрд євро – субсидювання заробітної плати за умови, що компанії скорочують робочий час працівників, не скорочуючи робочі місяці;

– 200 млрд євро – розширення програм кредитування компаній; – 240 млрд євро – фінансування «дешевих» кредитів в рамках фонду Європейського механізму стабільності (European Stability Mechanism [4]). Щодо прогнозу для України на поточний рік то, що за розрахунками Світового банку очікується спад ВВП на 3,5 % порівняно з показником минулого року (за умови, що у II півріччі 2020 р. пандемія піде на спад). Решта показників: інфляція – 8,9%; дефіцит державного бюджету – 4,9% від ВВП; державний борг – 59% від ВВП (гранична межа згідно із положеннями Бюджетного кодексу України – 60% від ВВП [1]).

Кабінет Міністрів України також оновив основні економічні показники на 2020 рік, а саме: скорочення ВВП на 4,8%; інфляція – 11,6% (зростання більш, ніж вдвічі до попереднього прогнозу); рівень безробіття – 9,4%; середньомісячна заробітна плага – 10,7 тис. грн (із урахуванням інфляції зменшення на 4,5% до показника 2019 р.) [2].

Серед антикризових заходів в Україні слід відзначити такі: тимчасово скасовано покарання за окремі порушення діяльності бізнесу; введено мораторій на податкові перевірки суб'єктів підприємницької діяльності; продовжено граничний термін подання річних декларацій про доходи та активи; призупинено нарахування орендної плати за землю та податку на нерухоме майно; скасовано єдиний соціальний внесок для декількох категорій платників; підвищено порогові значення для спрощеного режиму оподаткування; звільнено від сплати ввізного мита та ПДВ ліки, медичні препарати та інше обладнання, що використовується для запобігання та боротьби з пандемією. Також оголошено про створення тимчасової окремої бюджетної програми при Міністерстві фінансів для боротьби з пандемією, що дозволить забезпечити більшу гнучкість у перерозподілі коштів та швидко врахувати зміни пріоритетів.

Зауважимо, що значне фінансове навантаження на разі покладено саме органи місцевого самоврядування, а бюджетно-фіскальні заходи уряду завдали суттєвих втрат місцевим бюджетам при цьому не забезпечивши відповідних компенсаторів.

Список використаних джерел

1. Бюджетний Кодекс України № 2456-VI від 08 лип. 2010 р. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 15 травня 2019 р. № 555 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2020–2022 роки»: постановою Кабінету Міністрів України від 29 бер. 2020 р. № 253. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npras/pro-vnesennya-zmin-do-postanovi-kabim2903020etu-ministriv-ukrayini-vid-15-travnya-2019-r-555>.
3. EU ministers agree half a trillion euro coronavirus rescue plan. Reuters. – Access mode: <https://uk.reuters.com/article/uk-health-coronavirus-economy/eu-ministers-agree-half-a-trillion-euro-coronavirus-rescue-plan-idUKKCN2IR14I>.
4. European Stability Mechanism. – Access mode: <https://www.esm.europa.eu>.
5. Global markets slide on back of coronavirus concerns in China. The Guardian. – Access mode: https://www.theguardian.com/business/2020/jan/27/global-markets-slide-on-back-of-coronavirus-concerns-in-china-stocks?CMP=twt_gu.
6. Menton J. Dow plunges 1,191 points, its biggest one-day point drop, as coronavirus fears escalate– Access mode: <https://www.usatoday.com/story/money/2020/02/27/dow-markets-plunge-correction-coronavirus/4889977002>.
7. Pandemic Emergency Purchase Programme. – Access mode: https://www.ecb.europa.eu/home/serch/html/pandemic_emergency_purchase_programme_repp.en.
8. World Economy Faces \$5 Trillion Hit That's Like Losing Japan. Bloomberg. – Access mode: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-04-08/world-economy-faces-5-trillion-hit-that-is-like-losing-japan>.

Ольга УСТИМЧУК

здобувач кафедри державного управління та місцевого самоврядування ДРІДУ НАДУ

АДАПТАЦІЯ ДОСВІДУ ЄС ЩОДО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ УПРАВЛІННЯ ГАЛУЗЗЮ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

У сучасних умовах прискорення трансформаційних змін, що відбуваються в медицині під впливом внутрішніх загроз та зовнішніх чинників, як зокрема, COVID-19, що сколихнув майже усі країни світу, торкаючись кожної людини ймовірністю загрози, питання комунікації в медицині, в управлінні системою охорони здоров'я вийшло на перший план.